La pintora, l'arqueòleg i els místics

Per PepMaria el dj., 24/05/2018 - 11:48

En poques setmanes he tingut dos viatges: a Milà i i Lima. En totes dues ciutats vaig poder anar a museus: entre ells, a la pinacoteca de Brera (Milà) i al museu etnològic Larco (Lima). Aquestes visites em van fer pensar en la infinita riquesa dels objectes materials. Una forma de reconèixer aquesta riquesa és aproximar-s'hi des de tres mirades: la de la pintora, la de l'arqueòleg i la dels místics.

Quan una pintora es mira un objecte qualsevol per pintar-lo, acaba reconeixent-hi una combinació única i complexa de forma, color, textura... En aquest sentit, al peu d'un quadre de Brera vaig trobar aquesta cita: "És una cosa sensacional ser un pintor de coses: perquè cada cosa, fins i tot una d'imaginada o de passada, o una criatura o una persona, té una essència: pinta una rosa o una moneda o un ànec o un maó i sentiràs com si una moneda tingués una boca i et digués què és ser una moneda; com si una rosa et digués de primera mà què són els pètals, llur suavitat i frescor sostingudes per una pel·lícula de color més prima i més sensible que una pestanya; com si un ànec et parlés sobre la combinació d'humitat i sequedat de les seves plomes; o un maó sobre el bes aspre de la seva pell." Ali Smith.

Els arqueòlegs s'apropen als objectes amb una altra mirada, que es fixa en els orígens o les causes. Al museu Larco vaig admirar la bellesa de talles, objectes funeraris, atuells de terrissa i joies; però també vaig aprendre com produïen aquests objectes els pobles pre-colombins del Perú. En aquest sentit, diu un historiador: "[E]ls objectes físics estan plens de lliçons implícites: no s´han de veure com a simples objectes inerts o artefactes. Un atuell de terrissa antic ens diu quelcom, no només de com es feien els atuells de terrissa, sinó de com *s'haurien de* fer els atuells de terrissa, si han de durar milers d'anys. Els objectes revelen les habilitats, els mètodes i els talents dels seus productors; ens permeten distingir el que és bo , el que és dolent i el que és temporal en els mitjans de producció". H. Patrick Glenn *Legal Traditions of the World* Oxford University Press, 2010, pp. 7-8.

Finalment, la mirada dels místics s'aproxima als objectes com a símbols. *Místic* en grec vol dir amagat. I un *símbol* (també del grec) és una realitat sensible que ens revela una realitat amagada: una rosa lliurada el 23 d'abril ens revela l'amor; un anell al dit d'una persona ens revela la fidelitat... Els místics, doncs, perceben els objectes com a símbols: connectats amb la Realitat Última. Per exemple, la tradició judeocristiana considera les realitats sensibles com a *creació*: originades últimament en Déu; manifestació de la grandesa i la bondat de Déu. Diu el teòleg brasiler Leonardo Boff:
"Dedico aquest llibret a la muntanya que en tot temps visita la meva finestra.
A vegades, el sol la calcina. Altres, l'ofega.
Sovint rep l'assot de la pluja.
No és estrany que la boira la cenyeixi suaument.
Mai no l'he sentida queixar-se de la calor o del fred.
Mai no ha cobrat res per la seva majestuosa bellesa.
Ni l'agraïment. Ella simplement es dóna. Gratuïtament.
Quan el sol l'acaricia no és pas menys majestuosa que quan rep el batiment del vent.
No es preocupa que la contemplin. Ni s'enfada si la trepitgen.
Ella és com Déu: tot ho suporta, tot ho aguanta; tot ho accepta. Déu es comporta com ella.
Per això la muntanya és un sagrament de Déu: revela, recorda, mostra, remet.
Perquè ella és així, li dedico, agraït, aquest llibret.
En ell s'intenta parlar el llenguatge sacramental que ella no parla, però – i això és molt més important- que ella mateixa és."
Boff, L. *Els sagraments de la vida i la vida dels sagraments*

La mirada de la pintora (o d'altres artistes) convida a *sentir i descriure* els objectes; la de l'arqueòleg (o d'altres científics) és una crida a *explicar-los*; la dels místics i dels poetes invita a *transcendir-los*, a fer-ne ocasió d'una evocació, d'una relació fonamental amb l'Origen.

Són tres mirades d'una profunditat infinita: perquè sempre poden veure més de l'objecte que miren; i perquè revelen la infinita riquesa interior de la persona que mira.
.....
· "Estupor il·luminat
dels rostres de color rosa,
alegre ingenuïtat
del límit de cada cosa."
Màrius Torres, *Taula prerafaelita*

· "[Hi ha] una espècie d'alegria i astorament embriagats davant de la bellesa i grandesa d'aquest món, del qual l'home a penes pot formar-se una idea. Aquesta alegria és el sentiment de què la veritable investigació científica obté el seu sosteniment espiritual, però que també sembla trobar expressió en el cant dels ocells". Albert Einstein
· "... creo que en cada cosita que Dios crió hay más de lo que se entiende, aunque sea una hormiguita." Teresa d'Àvila *Las*

moradas. IV, cap. 2, n.2.
.....
· Atura't una estona davant d'un objecte qualsevol, i prova d'aplicar-hi la mirada de la pintora, de l'arqueòleg i dels místics.
· Quines pràctiques de vida interior t'ajuden a desenvolupar *com a hàbits* aquestes tres mirades en la vida de cada dia?

*Imatge: peces de ceràmica del museu Larco de Lima